

De Archeoloog

Archeologisch nieuwsoverzicht

jaargang 1, mei 2025

1 mei

Aan het behoud van de resten van de gravelijke burcht in Ieper hangt een flink prijskaartje omdat de grondeigenaar miljoenen euro voor het terrein wil hebben. Eigenlijk zouden er een supermarkt en wat appartementen komen. Vlaanderen wil geld vrijmaken voor de aankoop en wil hierover overleggen met de grondeigenaar en de stad Ieper. 3500 mensen hebben een petitie voor behoud van de burchtresten getekend. Tegelijk zijn er ook tegenstanders die vinden dat de supermarkt in het centrum van de oude lakenstad nodig is.

<https://www.hln.be/ieper/is-de-burcht-van-ieper-dan-toch-gered-als-ze-deze-site-niet-willen-behouden-dan-weet-ik-het-ook-niet-meer~aecf435f/>

Wandelaars hebben in een bos in Noordoost-Bohemen (Tsjechië), bij de stad Trutnov, een schat gevonden met onder andere vier kilogram gouden munten (bijna 600 stuks) en gouden sigarettenkokers en armbanden. De schat die zich in een blikken aluminium containertje bevond, is waarschijnlijk na 1921 (laatst vermelde datum op munten) begraven. (Foto's: Museum van Oost Bohemen, Hradec Králové)

https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20250501_96228628

2 mei

Bij de uitbreiding van een bedrijventerrein bij Gieten in Drenthe hebben archeologen sporen van een grafheuvel uit de bronstijd ontdekt. Het gaat om de kringgreppel met een diameter van 16 meter die de grafheuvel omringde. De rest van de heuvel is in het verleden afgevlakt. In de greppel vonden de archeologen zes crematiegraven met verbrande botresten. Andere vondsten zijn bewerkt vuursteen en scherven aardewerk. De opgraving loopt nog door tot eind mei.

<https://www.schakel.info/nieuws/algemeen/97666/resten-van-grafheuvel-gevonden-in-bodem-bloemakkers-in-gieten>

6 mei

Hongaarse archeologen hebben op de 431 meter hoge Somlóheuvel, een uitgedoofde vulkaan in West-Hongarije, honderden metalen voorwerpen opgegraven, waarvan de meeste ruim 3000 jaar oud zijn. Mogelijk gaat het om sporen van de Keltische Hallstattcultuur. Verder vonden de archeologen er ook barnsteenkralen, slagtanden van wilde zwijnen en varkens en leren voorwerpen. Sommige van deze voorwerpen zaten in aardewerk potten.

<https://www.nu.nl/wetenschap/6354802/archeologen-vinden-3000-jaar-oude-metalen-schat-op-heuveltop-in-hongarije.html>

Vier mysterieuze concentrische cirkels in Assebroek bij Brugge zijn nu permanent zichtbaar in het landschap. Het gaat om resten van de wallen rond een middeleeuwse waterburcht die recent opnieuw zijn uitgegraven. De plek krijgt speciale aandacht tijdens de Archeologiedagen in Vlaanderen eind deze maand.

<https://www.pzc.nl/brugge/site-met-mysterieuze-archeologische-cirkels-in-assebroek-permanent-zichtbaar-in-landschap~a3d6d351/>

De provincie Oost-Vlaanderen is gestart met de heraanleg van het Archeopark van Ename bij Oudenaarde. In het park zijn muurresten te zien van de 11^e-eeuwse benedictijnerabdij van Sint-Salvator. Het terrein wordt toegankelijker gemaakt voor het publiek en er komen nieuwe infopanelen.

https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20250505_93776135

Afgelopen zondag werd de archeologische en monumentale resten van de historische stad Petra in Zuid-Jordanië getroffen door plotselinge overstromingen. Bijna 1800 toeristen moesten worden geëvacueerd. Zie het filmpje.

<https://www.destentor.nl/video/productie/beroemde-graftombe-in-jordanie-loopt-onder-na-zware-regenval-1393682?referrer=https%3A%2F%2Fnews.google.com%2F>

De verbouwing van het Noordelijke Archeologisch Depot (NAD) in het Groningse Nuis gaat de provincies Drenthe, Friesland en Groningen bijna 8 miljoen euro kosten. Het depot voldoet niet meer aan de huidige eisen voor verantwoord bewaren van archeologisch materiaal en heeft een 'schimmelproblematiek'.

<https://www.fryslan.frl/verbouwing-noordelijke-archeologisch-depot-in-nuis>

7 mei

Archeologen hebben bij opgravingen in de Merwedekanaalzone in Utrecht sporen gevonden van een enorme overstroming die kort na het jaar 100 een flinke hap nam uit de toenmalige Romeinse infrastructuur. De overstroming sloeg een brug weg, waarna een 10 meter diep kolkgat ontstond. In het jaar 125 hertelden de Romeinen hier hun wegennet. Ze legden rond het kolkgat een 140 meter lange wegomleiding aan met een zware eiken beschoeiing. Het eikenhout was afkomstig uit de noordelijke Ardennen. De archeologen denken dat het kolkgat zelf een soort offerplaats werd. Zo zou onder andere blijken uit de vondst van een fraaie zilveren halsketting. (Foto/afbeelding: gemeente Utrecht)

<https://utrecht.nieuws.nl/geschiedenis/archeologen-ontdekken-enorme-overstroming-in-romeins-utrecht>

En nog meer (mogelijk) Romeins civieltechnisch nieuws. Bij Leuven in België hebben archeologen een houten waterleidingsbuis gevonden die vermoedelijk uit de Romeinse tijd komt. Dendrochronologisch onderzoek en determinatie van aardewerk moet meer informatie geven over de feitelijke datering.

<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2025/05/07/opgraving-werken-leuven-brusselsestraat-romeinse-waterleiding/>

8 mei

Tussen 12.000 en 6000 jaar geleden hadden rondtrekkende jager-verzamelaars in het mesolithicum (middensteentijd) tijdelijke kampen in een gebied ten zuiden van het huidige Apeldoorn. Archeologen onderzoeken het gebied nu vanwege de aanleg van een bedrijventerrein. In het gebied zijn nog steeds de zandruggetjes te zien waarop de nomaden hun tenten opzetten of hutjes bouwden.

<https://www.destentor.nl/apeldoorn/archeologen-nemen-kijkje-in-de-grond-van-apeldoorns-bedrijventerrein-altijd-weer-een-verrassing-wat-je-vindt~af7f1dee/>

9 mei

Helaas verdwijnen de resten van de gravelijke burcht in leper in Vlaanderen weer onder de grond. De Vlaamse overheid bleek uiteindelijk niet bereid om het vereiste bedrag van 10 miljoen euro te investeren in het bijzondere kasteel als archeologische bezienswaardigheid.

<https://www.standaard.be/media-en-cultuur/n-va-minister-heeft-geen-geld-om-van-burcht-van-de-graaf-van-vlaanderen-trekpleister-te-maken/66320340.html>

Op de vroegere plek van de befaamde discotheek The Box in Arnhem hebben archeologen resten van een schuilkerk uit de 18^e eeuw gevonden. Op de plek verrijst een appartementencomplex met de naam 'The Turner'. De nu gesloopte discotheek opende in 1983 namelijk met een optreden van niemand minder dan Tina Turner.

<https://www.gelderlander.nl/arnhem/zong-tina-turner-op-resten-van-arnhemse-kerk-archeologen-vinden-sporen-van-geheime-godsdiensbeleving-in-stadshart~a9fa88f2/>

11 mei

Australische maritiem archeologen denken dat ze voor de kust van Zuid-Australië een Nederlands fregat hebben ontdekt dat daar in 1857 verging. De 42 meter lange Koning Willem de Tweede zonk tijdens een storm, vlak nadat 400 Chinese arbeidskrachten waren ontscheept die op weg waren naar de goudvelden in de Australische deelstaat Victoria. 16 van de 25 bemanningsleden overleefden het niet.

<https://nos.nl/artikel/2566785-in-1857-vergaan-nederlands-fregat-teruggevonden-voor-australische-kust>

12 mei

Interessant artikel over vondsten in de jaren 70 van vader en zoon Rieks en Henk Trip uit Emmerschans op een Drentse akker met een 12.000 jaar oud kampement van rendierjagers van de Ahrensburgcultuur. Volgens steentijdarcheoloog Marcel Niekus de grootste in Drenthe. In 1975 viel de akker met het kampement ten prooi aan de zandwinning. De vindplaats lag vlak bij het huis van de ouders van Rieks die in die omgeving ook 45.000 jaar oude stenen werktuigen van waarschijnlijk neanderthalers ontdekte. De Ahrensburg-vondsten van de familie Trip spelen een belangrijke rol in deel twee van de reeks Archeologie in Drenthe 'Jager-verzamelaars in uitgestrekte oerbossen' van onder andere Marcel Niekus, dat in juni verschijnt.

https://lc.nl/cultuur/Archeologische-vondst-van-Rieks-90-en-Henk-65-Trip-uit-Emmen-is-na-50-jaar-groot-nieuws.-%E2%80%98Mooie-sport-jong.-Mooiste-46276051.html?mh_ab=expb%3Ahide-article-lead-20230629

In het Midden-Atlasgebergte in Marokko blijkt in 2020 ruim 165 miljoen jaar oude fossiele botten van een dinosauriër uit het einde van het Midden-Jura te zijn ontdekt. Bijzonder is dat het om een vondst van de oudste dinosauriër van de Cerapoda-groep gaat, waarbij ook bekende herbivore dinosauriërs zoals de Triceratops en de Hadrosaurussen hoorden.

<https://www.bladna.nl/vondst-marokko-herschrijft-jura-tijdperk,62903.html>

14 mei

Bij opgravingen op het terrein van de toekomstige wijk 't ValkenTij in Valkenburg ZH hebben de archeologen de resten van vier kalkovens uit de 17^e-eeuw blootgelegd. Drie ervan waren nog in uitzonderlijk goede staat.

<https://www.allesoverkatwijk.nl/nieuws/historie/99858/archeologen-verrast-door-vierde-kalkoven-in-valkenburg>

Vanwege wegwerkzaamheden start in de tweede helft van dit jaar een opgraving van de Schans Lammen in Leiden. Deze mythische schans speelde een hoofdrol in het Leids Ontzet.

<https://sleutelstad.nl/2025/05/14/opgraving-van-schans-lammen-later-dit-van-start-nabij-lammebrug/>

in Hongarije hebben archeologen in Tázlár in de regio Bács-Kiskun een massagraf ontdekt uit de tijd van de Mongoolse invasie (1241 n.Chr.).

<https://dailynewshungary.com/nl/mass-grave-mongol-invasion-unearthed-hungary/>

15 mei

Twee amateur-paleontologen hebben in Australië de tot nu oudst bekende fossiele pootafdrukken van een reptiel ontdekt. De 17 mogelijk in de modder van een rivier ontstane sporen (nu zandsteen) zijn zo'n 355 miljoen jaar oud. Dat is 35 miljoen jaar ouder dan de eerder als oudst beschouwde pootafdrukken van een reptielachtige.

<https://nos.nl/artikel/2567372-355-miljoen-jaar-oude-pootafdrukken-hinten-op-nieuw-inzicht-evolutie-landdieren>

De Abdij van Egmond in Noord-Holland is mogelijk gebouwd op de resten van een oudere, Karolingische versterking. Archeologen denken dat na een radar- en booronderzoek.

<https://www.noordhollandsdagblad.nl/regio/alkmaar/onder-abdij-van-egmond-ligt-mogelijk-een-oude-nederzetting/67058162.html>

16 mei

Bij baggerwerkzaamheden in de Straat van Madura aan de oostkant van Java hebben Leidse archeologen fossielen van 36 diersoorten gevonden. Bij de vondsten zaten twee schedelfragmenten van *Homo erectus*. De zeebodem tussen de Indonesische eilanden was ooit het uitgestrekte laagland 'Sundaland' (een soort Indonesisch Doggerland). Uit de nieuwe vondsten blijkt dat de Javaanse *Homo Erectus* Sundaland introk tijdens periodes met een lagere zeespiegel.

<https://www.universiteitleiden.nl/nieuws/2025/05/archeologische-vondsten-van-de-zeebodem-schetsen-uniek-beeld-van-homo-erectus>

Op 23, 24 en 25 mei vonden in Vlaanderen de Archeologiedagen plaats met vele leuke archeologische activiteiten.

<https://www.archeologiedagen.be/>

19 mei

Bij de jaarlijkse opgraving in Oss door de faculteit Archeologie van de Universiteit Leiden hebben studenten de sporen van een maximaal 3000 jaar oude grafheuvel gevonden.

<https://www.kliknieuwsoss.nl/nieuws/historie/236925/eeuwenoud-graf-gevonden-in-de-toekomstige-wijk-amsteleind-in-oss>

In het archeologiemuseum Huis van Hilde in Castricum is de publicatie 'Het Oer-IJ heropend' van de recent overleden archeoloog Gerard Alders gepresenteerd. Hierin beschrijft hij hoe het landschap van de regio Kennemerland zich ontwikkelde sinds de middeleeuwen.

https://www.noord-holland.nl/Actueel/Archief/2025/Mei_2025/Publicatie_van_archeoloog_Gerard_Alders_gepresenteerd_in_Huis_van_Hilde

Bij de voorbereiding van woningbouw in het centrum van Waalwijk zijn oude funderingen en een put blootgelegd, waarna het werk werd stilgelegd. Het zou om een onverwachte ontdekking gaan, wat opmerkelijk is, omdat het om een gebied in de oude lintbebouwing van de Noord-Brabantse schoenenstad gaat met een hoge archeologische verwachting. De fractie van een lokale partij wijst dan ook op het belang van zorgvuldige omgang met dergelijke vondsten en de noodzaak van archeologisch onderzoek op basis van de Erfgoedwet en gemeentelijke erfgoedverordening.

<https://waalwijk.nieuws.nl/nieuws/samen-waalwijk-stelt-vragen-over-archeologische-vondst-bij-het-lederhuis>

Uit nieuw archeologisch onderzoek blijkt dat in de oude Romeinse stad Pompeï vier mensen meubels hadden gebruikt om een slaapkamerdeur te blokkeren en zich te beschermen tegen de uitbarsting van de vulkaan Vesuvius in 79 n.Chr. Een van hen was een kind. (Foto: Archeologisch Park Pompeï)

<https://www.rtl.nl/nieuws/buitenland/artikel/5509572/nieuwe-ontdekking-pompeii-archeologen-vinden-bewijs-van>

In Broek bij het Friese Joure hebben archeologen veel vondsten gedaan en bewoningssporen ontdekt van de middeleeuwen tot in de 17e eeuw. Ze vonden onder andere steengoed uit het Duitse Rijnland, de kop van een spaarvarken, muntjes en paalresten van een middeleeuwse boerderij.

https://lc.nl/friesland/fryske_marren/Archeologen-vinden-bij-Joure-scherven-en-boerderijresten-van-middeleeuwen-tot-zeventiende-eeuw-46380966.html

20 mei

Onderzoekers van de Katholieke Universiteit Leuven hebben in Sint-Truiden het eerste echte bewijs gevonden dat de pest al in de middeleeuwen in Vlaanderen rondwaarde. Ze onderzochten het DNA van 400 Truienaars, die tussen de 8ste en 18de eeuw begraven werden.

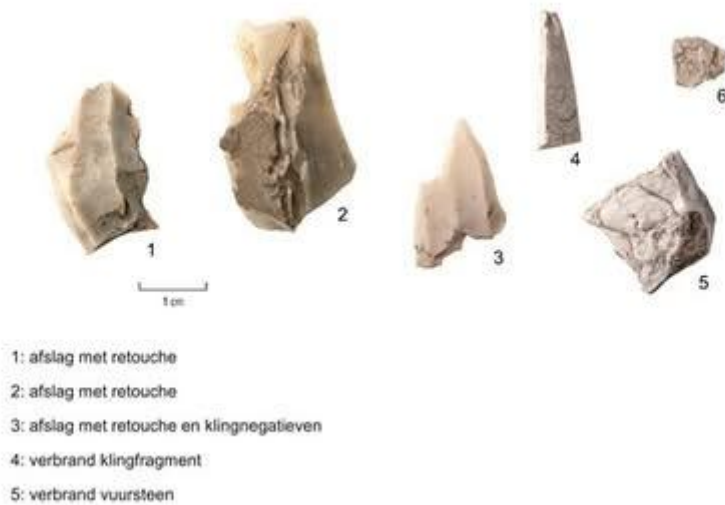
<https://www.tvl.be/nieuws/ku-leuven-vindt-in-sint-truiden-eerste-bewijs-van-pestepidemie-in-middeleeuws-vlaanderen>

21 mei

In Aalst in België hebben archeologen een eind 18^e- of 19^e-eeuws skelet blootgelegd waarvan een aantal botten doormidden zijn gezaagd. Vermoedelijk werd het lichaam ooit gebruikt als didactisch materiaal door een chirurg of dokter.

<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2025/05/21/aalst-archeologische-opgravingen-skelet/>

In het tussen Veendam en Pekela gelegen Zuidwending in Groningen hebben archeologen zes (deels verbrande) vuurstenen werktuigen en fragmenten uit de steentijd (vermoedelijk mesolithisch gezien eerdere vondsten in het gebied) gevonden.

<https://www.prachtigpekela.nl/nieuws/42662/Archeologische-ontdekkingen-in-Zuidwending.html>

Vorige week hebben archeologen sporen van middeleeuwse bewoning gevonden bij de Grotestraat in Waalwijk. Uit de vondsten, zoals een aspot en intacte kruik blijkt dat er sinds de 15e eeuw mensen hebben gewoond. Binnenkort volgt een vervolgonderzoek.

<https://waalwijk.nieuws.nl/gemeente/archeologisch-onderzoek-bij-grotestraat-levert-bijzondere-vondsten-op>

22 mei

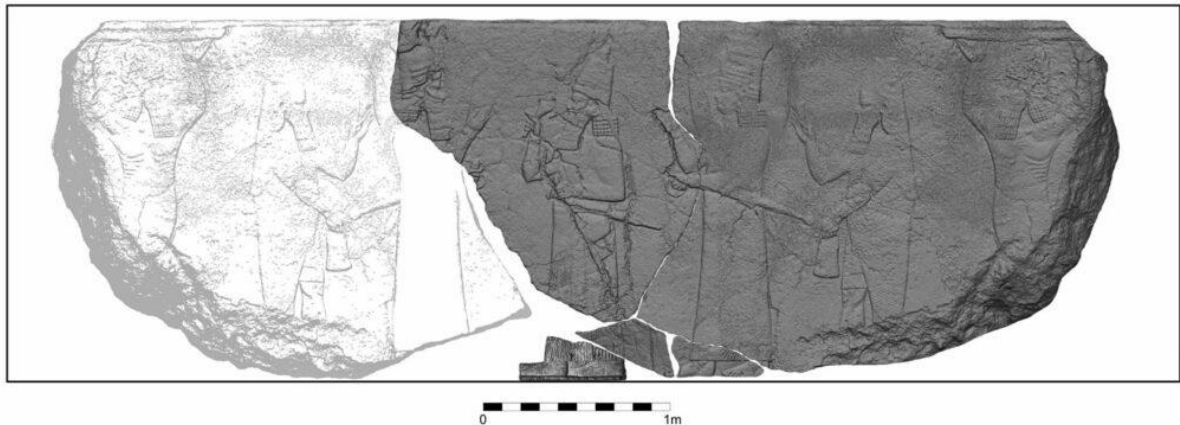
Toen mensen tussen 6000 en 4000 jaar terug wollen kleren gingen dragen, werden ze vatbaar voor een variant van de 'terugkerende koorts' die de menselijke klerluis overdroeg die zich in de wol nestelde. Dit blijkt uit analyse van DNA van de twee bacteriesoorten die de ziekte veroorzaken.

<https://www.nrc.nl/nieuws/2025/05/22/toen-mensen-wollen-kleding-gingen-dragen-zag-een-akelige-bacterie-een-nieuwe-kans-om-zich-te-verspreiden-a4894284>

Bij een gezamenlijke actie tegen illegale kunsthandel hebben politiemensen in verschillende Europese landen 37.727 voorwerpen in beslag genomen. Het gaat om archeologische stukken, munten, kunstwerken en muziekinstrumenten.

<https://nos.nl/artikel/2568273-bijna-38-000-objecten-in-beslag-genomen-bij-actie-tegen-illegale-kunsthandel>

In de oude Assyrische hoofdstad Ninive bij het huidige Mosul in Irak hebben archeologen een stenen reliëf ontdekt dat 12 ton weegt, 5,5 meter lang en 3 meter hoog is. Op het reliëf zijn de Assyrische koning Assurbanipal en de godheden Assur en Ishtar te zien.

<https://archaeology.org/news/2025/05/15/relief-sculpture-of-famous-assyrian-king-discovered-in-nineveh/>

26 mei

In januari 2025 hebben studenten en archeologen van Saxion Hogeschool kleine stukken van een tijdelijk Romeins legerkamp opgegraven bij Hoog Buurlo op de Veluwe. De plek van dit marskamp werd in oktober 2023 ontdekt door de toen net afgestudeerde archeoloog Jens Goeree. Hij heeft een model gemaakt, waarmee hij meerdere van dergelijke kampen op de Veluwe heeft geïdentificeerd. (Foto: Hogeschool Saxion)

<https://www.trouw.nl/wetenschap/sporen-van-romeins-legerkamp-opgegraven-bij-hoog-buurlo~b291354a/>

Bij een opgraving in Nijmegen-West hebben archeologen resten gevonden van een groot Romeins bouwwerk. Ze deden dat tijdens archeologisch onderzoek vanwege de aanleg van een woontoren. Het gebouw had een open ruimte die omgeven was door kalkstenen zuilen.

<https://www.gld.nl/nieuws/8316782/groot-romeins-gebouw-gevonden-in-nijmegen>

Egyptische archeologen hebben op het terrein van een necropolis (dodenstad) bij Luxor drie graftombes ontdekt van belangrijke lokale functionarissen. De oudste tombe is ruim 3500 jaar oud.

<https://www.nu.nl/buitenland/6357146/archeologen-ontdekken-ruim-3500-jaar-oude-graftombes-in-egyptische-stad-luxor.html>

27 mei

Op een steen die archeologen in 2022 vonden in een grot bij Segovia in Spanje blijkt de mogelijk oudste ooit ontdekte menselijke vingerafdruk te staan. Een volwassen neanderthaler man drukte 43.000 jaar geleden zijn vinger in rode kleurstof om een afdruk te maken op de steen. De onderzoekers denken dat het wellicht om een zeer vroege vorm van kunst gaat.

<https://nos.nl/artikel/2568887-oudste-vingerafdruk-ooit-was-misschien-vroege-vorm-van-kunst>

In Voorburg is een opgraving gestart op het terrein van een nieuwbouwproject. De archeologen hebben vier proefsleuven gegraven waarbij ze in de vierde proefsleuf oude funderingsresten, twee waterputten en een beerput ontdekten.

<https://voorburgsdagblad.nl/Lokaal/archeologisch-onderzoek-in-voorburg-bij-de-herentuyn>

28 mei

Aan de Museum Kamstraat in Nijmegen staat een bijzondere villa, het voormalige Rijksmuseum G.M. Kam, met daarin de enorme archeologische verzameling uit de Nijmeegse bodem die Gerard Kam eind 19^e en begin 20^e eeuw verzamelde.

<https://www.gld.nl/nieuws/8298452/het-begon-met-vier-potten-het-eindigde-met-een-heus-museum>

Bij de graafwerken voor een fietstunnel zijn in het Vlaamse Dendermonde resten gevonden van een toegangsbrug uit de 16de eeuw. De brug gaf toegang tot Dendermonde via een stadspoort, de Mechelse Poort.

<https://www.dendermonde.be/nieuwsdetail/13192/schat-aan-archeologische-vondsten-gevonden>

Filmpje over de archeologische vondsten uit het mesolithicum (middensteentijd) die recent bij het toekomstige bedrijventerrein Ecofactorij aan de zuidkant van Apeldoorn zijn gevonden.

<https://www.youtube.com/watch?v=ygwPpjiu7tc>

Archeologen van de Sardis Expedition van de Harvard University hebben 1500 jaar oude pootafdrukken van puppies ontdekt in de tegels van een Byzantijns huis in Sardis, Turkije. Ook vonden ze een hoefafdruk van een geit en tegels met decoraties van kippen of eenden. Ook deden ze een totaal andere vondst: namelijk vijf langzwaarden.

<https://reportersonline.nl/1-500-jaar-oude-puppy-pootafdrukken-gevonden-in-huis-turkije/>

29 mei

In het noorden van Guatemala hebben archeologen de resten van een bijna 3000 jaar oude Mayastad ontdekt. Het gaat mogelijk om een van de oudste en belangrijkste ceremoniële centra van de vroege Mayabeschaving.

<https://www.nu.nl/wetenschap/6357487/ruines-van-bijna-drieduizend-jaar-oude-mayastad-gevonden-in-guatemala.html>

Colofon

Teksten en redactie: Gabor Mooij

Contact: gabor@mooij.info

<https://www.mooij.info/de-archeoloog/>